

Inarin kunnan
kotoutumisohjelman
(kh:n 1.6.2026
hyväksymä)

Organisaatio:Inarin kunta
Yhteystiedot:Piiskuntie 2 99800 Ivalo, inari@inari.fi, www.inari.fi
Pääotsikko:Inarin kunnan kotoutumishjelma (kh:n 1.6.2026 hyväksymä) word
Kunnanhallituksen
hyväksymä:1.6.2026
Diaarinumero:314/00.04.00/2024

Sisällysluettelo

1	Johdanto	4
2	Inarin monimuotoistuva väestö	5
3	Kunnan lakisääteiset tehtävät kotoutumisen edistämässä	6
4	Kotoutumisen alkuvaiheen palvelukokonaisuus	7
4.1	Kaikille maahanmuuttajille kuuluvat palvelut	7
4.2	Kotoutumisen palvelutarpeen ja osaamisen arviointi	8
4.3	Kotoutumissuunnitelma	8
4.3.1	Monikielinen yhteiskuntaorientaatio	9
4.3.2	Kotoutumiskoulutus.....	9
4.3.3	Kotoutumissuunnitelman tarkistaminen ja kesto.....	9
4.3.4	Kotoutuja-asiakkaan velvollisuudet	10
5	Kotoutumista tukevat palvelut Inarin kunnassa	10
5.1	Lapsiperheiden palvelut.....	10
5.1.1	Varhaiskasvatus	10
5.1.2	Esi- ja perusopetus	11
5.1.3	Perusopetukseen valmistava opetus.....	11
5.2	Nuorten palvelut	12
5.2.1	Lukiokoulutus.....	12
5.2.2	Ammatillinen koulutus Saamelaisalueen koulutuskeskuksessa.....	12
5.2.3	Nuorisotyö.....	12
5.2.4	Etsivä nuorisotyö.....	13
5.2.5	Nuorten työpajatoiminta	13
5.3	Kaikille ikäryhmille yhteisiä palveluja	14
5.3.1	Yritys- ja kehittämisspalvelut.....	14
5.3.2	Kansalaisopisto.....	14
5.3.3	Kirjasto.....	15
5.3.4	Kulttuuritoimi	15
5.3.5	Liikuntapalvelut	15
5.3.6	Osallisuuskeskus ja yhdistystoiminta	16
5.4	Sosiaali- ja terveystyöpalvelut	16

5.4.1 Lapin hyvinvointialue sosiaali- ja terveystalvelujen järjestäjänä.....	16
5.4.2 Inarin perhekeskus.....	16
5.5 Tulkkauk- ja käännöspalvelut	17
6 Kotoutumisen edistämisen kehittäminen ja seuranta	17
Liite 1. Kotoutumisen edistämisen toimenpideohjelma	
Liite 2. Maahanmuuttajan palvelupolku Inarin kunnassa	

1 Johdanto

Inari on pinta-alaltaan Suomen suurin kunta, joka on ollut kautta aikojen kulttuurien kohtauspaikka. Inarin kunta on kansainvälinen alue, jonne tullaan käymään, asumaan, työskentelemään ja inspiroitumaan. Inarin kuntastrategiassa 2030 Inari on elinvoiman ja hyvän elämän vastuullinen edistäjä. Elinvoiman osalta yhtenä kärkitoimenpiteenä on osaavan työvoiman saanti. Strategia painottaa sosiaalisesti kestävästä kasvusta, joka pitää sisällään muun muassa eri väestöryhmien hyvinvoinnin ja toimivat palvelut. Inarin kunta haluaa edistää yhteisöllisyyttä ja kuntalaisten turvallisuutta sekä erityisesti lasten ja nuorten hyvinvointia.

Maahanmuuttajat tulevat Lappiin eri syistä; perhesyistä, työhön, opiskelemaan tai turvapaikan vuoksi. Maahanmuuttajan asettautuessa elämään Inarissa tai ylipäätään Lapissa haasteina saattavat olla esimerkiksi pitkät välimatkat, palvelujen vähyys, joskus armoton sää, vähälukuinen väestömäärä ja erilaiset kulttuurit. Maahanmuuttajan asettautumisen tueksi Inarissa on kuvattu maahanmuuttajan palvelupolku ([Service path for people immigrating to Finland for work](#)). Palvelupolku on suunnattu ensisijaisesti työperäisille maahanmuuttajille, mutta se palvelee myös muita maahanmuuttajia sekä heitä ohjaavia ammattilaisia. Tavoitteena on, että kotoutunut maahanmuuttaja kokee olevansa osa inarilaista yhteisöä ja sitoutuu Inariin. Tätä edesauttaa mielekäs vapaa-ajan tekeminen, osaamista vastaava työ sekä mahdollisuus kehittää osaamistaan. Sujuvan palvelupolun avulla pystytään tukemaan maahanmuuttajaa kotoutumaan.

Inarin kunnan kotoutumishjelmassa linjataan maahanmuuttajien kotoutumiseen liittyvistä toiminnoista ja käytännöistä paikallisella tasolla. Ohjelmassa otetaan huomioon kaikki ulkomaalaistaustaiset kuntaan muuttaneet asukkaat riippumatta heidän tulonsa syistä. Kotoutuminen ei vaadi suuria investointeja, vaan se syntyy arjen tasolla, esim. naapurien kesken, työpaikoilla ja/tai harrastustoiminnoissa. Kunnan kotoutumishjelman konkreettisena tavoitteena onkin tukea maahanmuuttajien aktiivista osallisuutta ja osallistumista kunnan ja alueen tarjoamissa palveluissa sekä siten edistää heidän kotoutumistaan kuntaan. Kotoutumishjelma perustuu kuntastrategiaan ja parhaimmillaan se toimii käytännön työkaluna kunnassa toimiville tahoille. Kotoutumishjelma voi toimia henkilöstön perehdytysmateriaalina maahanmuuttajien kanssa tehtävään työhön. Ohjelmassa on myös kuvattu eri toimijoiden välistä työnjakoa.

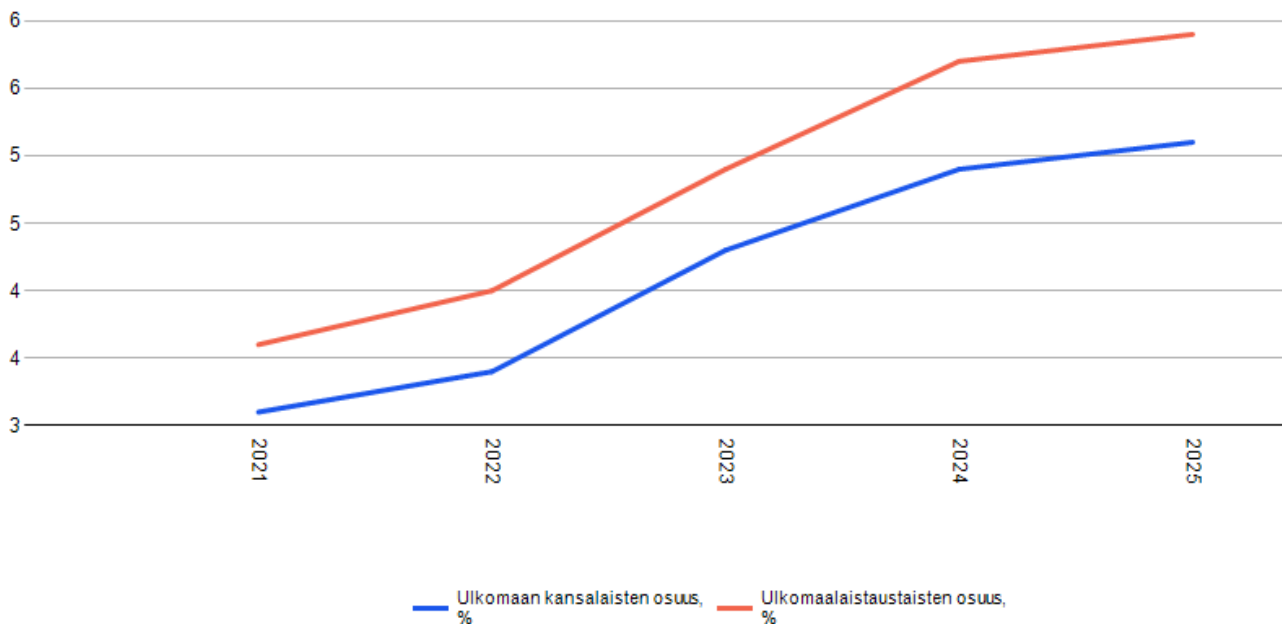
Kotoutumistoimenpiteiden tulee aina lähteä maahanmuuttajan omista yksilöllisistä tarpeista. Kotoutumishjelmassa kuvataan maahan muuttaneelle henkilölle tarkoitettuja palveluja ja toimintoja, joiden tarkoituksena on tukea heidän kotoutumistaan Inarin kuntaan. Kotoutumisen tavoitteena on, että maahanmuuttaja saavuttaa kantaväestön kanssa tasavertaisen aseman yhteiskunnassa niin oikeuksien kuin velvollisuuksien osalta. Inarin kotoutumishjelmaan on koottu pääasiassa sellaisia palveluja, joiden tarjoamisesta vastaa Inarin kunta tai palveluita tuotetaan yhteistyössä alueen viranomaisten ja muiden toimijoiden kanssa. Kotoutumishjelma on laadittu toimialojen yhteistyönä ja sen on hyväksynyt kunnanhallitus. Ohjelman päivittämisestä vastaa hallinto-osasto. Kotoutumishjelman ohella tärkeä kotoutumisen edistämisen asiakirja on valtuustokausittain laadittava laaja hyvinvointi- ja turvallisuussuunnitelma. Hyvinvointi- ja turvallisuussuunnitelmassa on määriteltäviä kotoutumisen edistämisen tavoitteita, toimenpiteitä sekä vastuutahot.

2 Inarin monimuotoistuva väestö

Inarin maantieteellinen sijainti ja rajayhteistyö tuovat mukanaan omat alueelliset erityispiirteensä. Kunnassa on totuttu tekemään töitä, yrittämään ja elämään monikulttuurisessa, rajattomassa pohjoisessa. Inarissa on vahva tahto rakentaa yhdessä tulevaisuutta niin, että täällä olisi kaikilla hyvä elää, asua, tehdä työtä, toimia yrittäjänä ja opiskella.

Kunnan kiteytys "voimakas luonnostaan" kuvaa kuntaa hyvin moniselitteisesti. Parhaimmillaan kunnan iskulause luo myönteisiä mielikuvia ja me-henkeä yrittäjille, matkailijoille ja kunnan asukkaille. Inari tunnetaan kulttuurillisesti vahvana kuntana ja sen rikkautena on monikielisyys ja monikulttuurisuus. Inarissa yhdistyvät pohjoinen luonto, itseensä luottava paikallisuus ja avoin kansainvälisyys. Koska matkailu on merkittävä elinkeino Inarissa, kansainvälisyys on osa arkea. Muutto ulkomailta Suomeen ja Inariin on kasvanut merkittävästi viime vuosina. Maahanmuutto voidaan nähdä Inarissa yhtenä mahdollisuutena vahvistaa kunnan elinvoimaisuutta.

Inarin asukasluku oli vuoden 2025 lopussa 7 224 henkilöä. Ulkomaalaistaustaisten osuus kunnan kaikista asukkaista oli vuonna 2025 5,9 % ja ulkomaan kansalaisten osuus 5,1 %. Ulkomaalaistaustaisten sekä ulkomaan kansalaisten osuus kaikista kuntalaisista on noussut tasaisesti viime vuosina. Eniten Inariin muutetaan muualta Euroopasta, toiseksi eniten Aasiasta. Inarin kunnalla ei ole elinvoimakeskuksen kanssa sopimusta pakolaisten vastaanotosta. Alla olevassa kuviossa on esitetty Inarissa asuvien ulkomaalaistaustaisten sekä ulkomaalaisten osuus (%) inarilaisesta väestöstä. (Tilastokeskus 2026).

3 Kunnan lakisääteiset tehtävät kotoutumisen edistämisessä

Kotoutumislain tavoitteena on vahvistaa maahanmuuttaneiden työllisyyttä, työllisyyttä tukevia valmiuksia, kielitaitoa sekä osallisuutta yhteiskuntaan. Lisäksi lain tavoitteena on edistää tasa-arvoa, yhdenvertaisuutta ja myönteistä vuorovaikutusta eri väestöryhmien kesken. Uudistettu kotoutumislaki ([681/2023](#)) tuli voimaan 1.1.2025 yhtä aikaa TE-palvelujen uudistuksen kanssa. Kotoutumislain uudistuksen myötä kokonaisvastuu kotoutumisen edistämisestä siirtyi kunnille. Lain uudistaminen jatkuu kotoutumiseen kohdistettujen säästötavoitteiden myötä. Hallitus on tehnyt vuonna 2025 esityksen kotoutumislain uudistamisesta aiempaa selkeämmin työllisyyteen ja kielitaidon oppimiseen kannustavaksi. Esitys on määrä antaa eduskunnalle kesällä 2026.

Toimivat kunnan peruspalvelut edistävät kotoutumista, ja kuntien onkin huolehdittava palveluiden soveltuvuudesta maahanmuuttajille. Kunnan tulee antaa maahanmuuttajille ja kotoutuja-asiakkaille matalan kynnyksen ohjausta ja neuvontaa, jotta he löytävät tarvitsemansa palvelut ja toiminnot. Kunnan tehtävänä on lisäksi järjestää (yksilöllisen tarpeen mukaan) kotoutumisen alkuvaiheen palvelut, joita ovat:

- osaamisen ja kotoutumisen palvelutarpeen arviointi (tarvittaessa yhteistyössä hyvinvointialueen kanssa)
- kotoutumissuunnitelman laatiminen (tarvittaessa yhteistyössä hyvinvointialueen kanssa)
- monikielinen yhteiskuntaorientaatio
- kotoutumiskoulutus ja muu suomen ja ruotsin kielen osaamista, luku- ja kirjoitustaitoa yhteiskunta- ja työelämävalmiuksia sekä työllistymistä ja yrittäjyyttä tukeva koulutus/palvelu, ml. kotoutumiskoulutuksen kielitaidon päättöttestaus
- kotoutumisohjelman aikainen ohjaus ja neuvonta

Työnhakijoiden osalta edellä mainittujen palvelujen järjestämisestä vastaa työvoimaviranomainen. Inarin kunta kuuluu Pohjois- ja Itä-Lapin työllisyysalueeseen, jonka vastuukunta on Sodankylä. Työvoiman ulkopuolella olevien maahanmuuttajien osalta palvelujen järjestämisestä vastaa Inarin kunta. Kunta on tehnyt Pohjois- ja Itä-Lapin työllisyysalueen kanssa sopimuksen monikielisen yhteiskuntaorientaation sekä kotoutumiskoulutuksen hankkimisesta työllisyysalueen kautta myös työvoiman ulkopuolisille kotoutuja-asiakkaille.

Kunnan tulee lisäksi järjestää ja kehittää muita kuin edellä mainittuja lakisääteisiä kotoutumista tukevia palveluita sekä huolehtia henkilöstön osaamisen kehittämisestä kotoutumisen edistämisessä. Kunnan vastuulla on yhteensovittaa palvelut yhteistyössä hyvinvointialueen, paikallisten viranomaisten ja palveluntuottajien kanssa sekä huolehtia kotoutumisen valtakunnallisen kotoutumisen asiakastietojärjestelmän käyttöönotosta.

Kunnalla on vastuu kotoutumisen edistämisen suunnittelusta, kehittämisestä ja seurannasta paikallisella tasolla. Tähän liittyen kunnan tulee laatia erillinen toimenpideohjelma tai muu suunnitteluasiakirja, jossa kuvataan kotoutumisen ja hyvien väestösuhteiden edistämisen tavoitteet, toimenpiteet, vastuutahot, yhteistyö ja seuranta. Suunnittelussa tulee huomioida kotoutumisen ja maahanmuuttajien työllisyyden edistämisen valtakunnalliset tavoitteet, sekä kunnan elinvoiman edistäminen. Inarin kunnassa kotoutumisen edistämisen toimenpideohjelma on

liitetty osaksi laajaa hyvinvointi- ja turvallisuussuunnitelmaa, joka laaditaan valtuustokausittain. Tavoitteiden toteutumisen tilannetta seurataan vuosittain.

4 Kotoutumisen alkuvaiheen palvelukokonaisuus

4.1 Kaikille maahanmuuttajille kuuluvat palvelut

Maahanmuuttajalle asettuminen uuteen kulttuuriin vaatii aina uusien asioiden omaksumista. Lakisääteiset toimijat (Maahanmuuttovirasto, Digi- ja väestötietovirasto ja Suomen lähetystöt) jakavat painettua Tervetuloa Suomeen -opasta, joka on saatavilla 12 eri kielellä. Muut toimijat, kuten kunta, voivat lukea ja tulostaa sähköisen oppaan Työ- ja elinkeinoministeriön sivuilta: [Tervetuloa Suomeen -opas \(TEM\)](#). Yleisen suomalaisessa yhteiskunnassa toimimista koskevan tiedon lisäksi maahanmuuttajan on tärkeää saada alkuvaiheessa luontevia kontakteja paikallisiin ihmisiin sekä tutustua omaan paikkakuntaan ja suomalaiseen kulttuuriin. Maahanmuuttajat voivat tarvita neuvontaa esimerkiksi asumisesta, kunnallisista palveluista, terveydenhuollon palveluista, sosiaaliturvasta tai työllistymisestä Tärkeitä aiheita heille ovat myös opiskelumahdollisuudet, paikkakunnan harrastustoiminta ja vapaa-ajan viettomahdollisuudet. Asiat, jotka tulevat maahanmuuttajalle uusina, on hyvä varautua käymään asiakkaan kanssa läpi useamman kerran.

Yhteydenotto kotoutumista edistävien palveluiden tarpeen arvioimiseksi

Mikäli viranomainen on tehtävässään saanut tietä henkilöstä, jolla arvioidaan olevan tarve kotoutumislaissa tarkoitettulle kotoutumista edistäville palveluille ja jonka ensimmäisen oleskeluluvan tai oleskelukortin myöntämisestä tai oleskeluluvan rekisteröimisestä on kulunut enintään kolme vuotta, on sen ohjattava henkilö kotoutumista edistävien palvelujen piiriin tai henkilön antaessa suostumuksensa otettava yhteyttä kunnan kotoutumista edistävästä palveluista vastaavaan viranomaiseen palvelutarpeen arvioimiseksi. Inarin kunnassa hyvinvointikoordinaattori toimii kotoutumisen yhdyshenkilönä, ottaa vastaan tällaiset yhteydenotot ja käynnistää tarvittavat toimenpiteet.

Ohjaus ja neuvonta

Kunnan on tarvittaessa annettava maahanmuuttajalle tietoa suomalaisesta yhteiskunnasta, palvelu- ja koulutusjärjestelmästä, työelämästä sekä maahanmuuttajan oikeuksista ja velvollisuuksista Suomessa. Ohjausta ja neuvontaa Inarin kunnassa antaa hyvinvointikoordinaattori. Hyvinvointikoordinaattori myös tekee maahanmuuttajan kanssa tarvittaessa kotoutumisen palvelutarpeen ja osaamisen arvioinnin tai ohjaa hänet kunnan, hyvinvointialueen, muun viranomaisen, oppilaitoksen, korkeakoulun, järjestön, yhteisön tai muun kotoutumista edistävän toimijan kotoutumista tai asettautumista edistävään palveluun.

4.2 Kotoutumisen palvelutarpeen ja osaamisen arviointi

Kunnan on laadittava kotoutumisen palvelutarpeen ja osaamisen arviointi maahanmuuttajalle, jonka ensimmäisen oleskeluluvan tai oleskelukortin myöntämisestä tai oleskeluoikeuden rekisteröimisestä on kulunut enintään kolme vuotta, jos hän:

- 1) on työtön työnhakija;
- 2) on kotoutumislain 2 §:n 3 tai 4 momentissa tarkoitettu henkilö;
- 3) saa lasten kotihoidon ja yksityisen hoidon tuesta annetun lain (1128/1996) 2 §:n 1 momentin 3 kohdan mukaista lasten kotihoidon tukea;
- 4) pyytää arviointia tai hänestä tehdään kotoutumislain 9 §:ssä tarkoitettu yhteydenotto ja hänen arvioidaan sitä tarvitsevan;
- 5) saa muuten kuin tilapäisesti toimeentulotuesta annetussa laissa tarkoitettua toimeentulotukea;
- 6) on kotoutumislain 2 §:n 6 momentissa tarkoitettu lapsi tai nuori; tai
- 7) on ihmiskaupan uhri.

Työvoimaviranomainen käynnistää kotoutumisen palvelutarpeen ja osaamisen arvion maahanmuuttajalle, joka on rekisteröity työttömäksi työnhakijaksi. Kunta taas käynnistää kotoutumisen palvelutarpeen ja osaamisen arvion silloin, kun kyseessä on muu kuin työnhakija. Hyvinvointialueen on osallistuttava osaamisen ja kotoutumisen palvelutarpeen arviointiin, mikäli maahanmuuttajan kotoutumisen edistäminen edellyttää kunnan ja hyvinvointialueen järjestämismääräysten mukaisesti kuuluvien palvelujen yhteensovittamista.

Kotoutumisen palvelutarpeen ja osaamisen arvioissa kartoitetaan maahanmuuttajan osaaminen, työllistymis-, opiskelu- ja muut kotoutumismuutokset sekä koulutuksen ja muiden kunnan tai palveluntuottajan kotoutumista edistävien palveluiden tarpeet sekä tarpeet osallistua järjestön, yhdistyksen tai yhteisön toimintaan. Arvioinnin aikana selvitetään maahanmuuttajan tavoitteet ja toiveet, aikaisempi koulutus, työhistoria, kielitaito, työ- ja toimintakyky sekä muut työllistymiseen ja kotoutumiseen merkittävästi vaikuttavat tekijät. Tarvittaessa maahanmuuttaja voidaan ohjata asiantuntija-arvioihin ja tutkimuksiin. Arvioinnin perusteella päätetään, tarvitseeko maahanmuuttaja yksilöllisen kotoutumissuunnitelman. Maahanmuuttajaa, jolla on voimassa oleva kotoutumissuunnitelma tai monialainen kotoutumissuunnitelma, kutsutaan kotoutuja-asiakkaaksi.

4.3 Kotoutumissuunnitelma

Kotoutumissuunnitelma laaditaan maahanmuuttajalle, mikäli kotoutumisen palvelutarpeen ja osaamisen arvion perusteella sille ilmenee tarve. Hyvinvointialueen on osallistuttava kotoutumissuunnitelman laatimiseen, mikäli maahanmuuttajan kotoutumisen edistäminen edellyttää kunnan ja hyvinvointialueen järjestämismääräysten mukaisesti kuuluvien palvelujen yhteensovittamista. Suunnitelma laaditaan viipymättä sen jälkeen, kun kotoutumisen palvelutarpeen ja osaamisen arvio on tehty tai sen yhteydessä. Kotoutumissuunnitelma on kuitenkin laadittava viimeistään kolmen vuoden kuluttua ensimmäisen oleskeluluvan tai oleskelukortin myöntämisestä tai oleskeluoikeuden rekisteröimisestä.

Kotoutumissuunnitelmassa sovitaan yksilöllisistä kotoutumisen ja työllistymisen tai yrittäjyyden pidemmän aikavälin sekä kotoutumissuunnitelman aikaisista tavoitteista.

Kotoutumissuunnitelmassa sovitaan maahanmuuttajan omien tavoitteiden, osaamisen sekä kotoutumisen palvelutarpeen edellyttämässä laajuudessa: 1) kotoutumista, työllistymistä tai yrittäjyyttä, terveyttä ja hyvinvointia sekä yhteiskunnallisia valmiuksia edistävistä palveluista; 2) järjestöjen, yhteisöjen tai yhdistysten toimintaan osallistumisesta; 3) suomen tai ruotsin kielen opinnoista sekä 4) ohjauksesta ja neuvonnasta. Suunnitelmassa sovitaan myös palveluiden toteutumisen seurannasta. Suunnitelmassa on perusteltava sovittujen palvelujen tarkoituksenmukaisuus maahanmuuttajan kotoutumiselle ja työllistymiselle tai yrittäjyydelle asetetun tavoitteen toteutumisen kannalta. Kotoutuja-asiakasta tulee ohjata hakeutumaan kotoutumissuunnitelmassa sovittuihin palveluihin ja toimintoihin.

4.3.1 Monikielinen yhteiskuntaorientaatio

Kunnan on järjestettävä kotoutuja-asiakkaalle yhteiskuntaorientaatio joko asiakkaan äidinkielellä tai muulla hänen hyvin osaamallaan kielellä. Yhteiskuntaorientaatio sisältää tietoa Suomessa asumisesta, elämisestä ja työskentelemisestä, suomalaisen yhteiskunnan toiminnasta sekä yksilön oikeuksista ja velvollisuuksista. Inarin kunta on sopinut Pohjois- ja Itä-Lapin työllisyysalueen kanssa yhteiskuntaorientaation hankkimisesta palveluntuottajalta sekä työnhakija-asiakkaille että muille kotoutuja-asiakkaille. Kunta ostaa palvelun Rovaniemen koulutuskuntayhtymältä.

4.3.2 Kotoutumiskoulutus

Kotoutuja-asiakkaalle, joka ei ole oppivelvollinen, järjestetään hänen kotoutumisen tavoitteisiinsa, osaamiseensa ja kotoutumisen palvelutarpeeseen perustuen: 1) suomen tai ruotsin kielen opetusta; 2) ammatillisten tai muiden työelämässä tarvittavien valmiuksien opetusta, uraohjausta tai ammatillista suunnittelua ja ohjausta jatko-opintoihin, työllistymistä edistäviin palveluihin tai työmarkkinoille, sekä 3) muuta opetusta, joka edistää yhteiskunnallisia, kulttuurisia ja arjen kansalaistaitoihin liittyviä valmiuksia. Kotoutumislaisissa ([681/2023](#)) on säädetty tarkemmin kotoutumiskoulutuksen sisällöstä.

Kunnan tulee ohjata kotoutuja-asiakas, joka ei ole oppivelvollinen, osallistumaan kotoutumiskoulutukseen. Työnhakijaksi rekisteröityneen kotoutuja-asiakkaan kotoutumiskoulutus toteutetaan pääsääntöisesti työvoimakoulutuksena, mutta se voidaan toteuttaa myös omaehtoisena opiskeluna. Inarin kunta sekä Pohjois- ja Itä-Lapin työllisyysalue ostavat palvelun Rovaniemen koulutuskuntayhtymältä.

4.3.3 Kotoutumissuunnitelman tarkistaminen ja kesto

Kotoutumissuunnitelma tulee tarkistaa kunnan aloitteesta kotoutuja-asiakkaan palvelutarpeessa tai elämäntilanteessa tapahtuneiden muutosten takia, tai mikäli kotoutuja-asiakas sitä itse pyytää. Kotoutumissuunnitelma tulee kuitenkin tarkistaa aina vähintään kuuden kuukauden välein. Hyvinvointialueen on osallistuttava kotoutumissuunnitelman tarkistamiseen, mikäli suunnitelma on laadittu yhdessä.

Kotoutumissuunnitelman kesto määräytyy yksilöllisesti ja ensimmäinen suunnitelma voidaan laatia enintään vuoden ajaksi. Kotoutumissuunnitelmien yhteenlaskettu enimmäiskesto on kaksi vuotta

ensimmäisen suunnitelman laatimisesta. Enimmäiskestoa voidaan pidentää korkeintaan kahdella vuodella, mikäli sille on vahvat perusteet.

4.3.4 Kotoutuja-asiakkaan velvollisuudet

Kotoutuja-asiakkaalla on velvollisuus osallistua kotoutumissuunnitelman tai monialaisen kotoutumissuunnitelman laatimiseen, toteutettava suunnitelmaa sekä hakeuduttava ja osallistuttava säännöllisesti suunnitelmassa sovittuihin palveluihin. Hänen on ilmoitettava kunnalle, miten hän on toteuttanut suunnitelmaa. Lisäksi hänen on ilmoitettava, mikäli hänen palvelutarpeensa tai elämäntilanteensa muuttuu merkittävästi. Työnhakijaksi rekisteröitynyt kotoutuja-asiakas on velvollinen ilmoittamaan suunnitelman toteuttamisesta työvoimapalveluiden järjestämisestä annetun lain 39 § säädetyllä tavalla.

5 Kotoutumista tukevat palvelut Inarin kunnassa

Kotoutuminen on kaksisuuntainen prosessi. Se koskettaa aina laaja-alaisesti myös vastaanottavaa paikkakuntaa. Naapurustoilla, päiväkodeilla, kouluilla ja työpaikoilla on tärkeä rooli siinä, miten uudet kuntalaiset pääsevät osaksi yhteisöä ja kotoutuvat. Kaikille kuntaan asettuville on tarjolla tietoa, ohjausta ja tarvittavaa tukea. Kotouttamiseen liittyvää työtä tehdään verkostomaisesti ja yhteistyössä monien eri toimijoiden kanssa. Inarin kunnan verkkosivuilta on saatavilla kattavasti tietoa kunnan palveluista suomen- ja saamen kielten lisäksi englannin kielellä.

5.1 Lapsiperheiden palvelut

5.1.1 Varhaiskasvatus

Inarin kunnassa kaikilla alle kouluikäisillä lapsilla on eri kieli- ja kulttuuritaustoistaan katsomatta oikeus varhaiskasvatukseen, jota järjestetään kolmessa eri päiväkodissa tai perhepäivähoitona. Varhaiskasvatusta järjestetään suomen-, ruotsin ja saamen kielillä. Inarinsaamen- ja koltansaamenkielistä varhaiskasvatusta järjestetään kulttuuri- ja kielipesätoimintana. Suomea toisena kielenä puhuvat lapset ohjataan ensisijaisesti suomenkieliseen varhaiskasvatukseen. Pääsääntöisesti lapselle järjestetään varhaiskasvatuspaikka oman alueensa varhaiskasvatusyksiköstä. Paikkaa varhaiskasvatuksessa on haettava viimeistään 4 kuukautta ennen hoitotarpeen alkamista. Mikäli tarve kuitenkin johtuu työllistymisestä, opinnoista tai koulutuksesta eikä tarpeen alkamisen ajankohta ole ennakoitavissa, on varhaiskasvatuspaikkaa haettava niin pian kuin mahdollista. Päätöksen kanssa samaan aikaan huoltajat saavat lapsen varhaiskasvatuspaikan yhteystiedot, jolloin huoltajien tulee ottaa yhteyttä varhaiskasvatuspaikkaan ja sopia hoidon aloituksesta. Lapsi aloittaa hoidon tutustumisjaksolla. Huoltajat ovat lapsen mukana tutustumiskäynneillä. Tutustumisen yhteydessä käydään huoltajien kanssa aloituskeskustelu, jota ennen huoltajat täyttävät lomakkeet: perustietoja lapsesta- sekä aloituskeskustelu. Lomakkeita täydennetään keskustelun yhteydessä.

Suomi toisena kielenä -tutustumislomake tehdään varhaiskasvatuksessa tai esiopetuksessa aloittaville eri kieli- ja kulttuuritaustaiselle, jolla suomi on toisena kielenä. Keskusteluissa ja

päivittäisessä kohtaamisessa huoltajien kanssa käytetään tarvittaessa tulkki- ja kääntäjäpalveluita sekä kuvia. Kuntaan on luotu Suomi toisena kielenä varhaiskasvatuksessa ja esiopetuksessa – suunnitelma (S2-suunnitelma), joka takaa Inarin kunnan varhaiskasvatuksessa ja esiopetuksessa toimiville kasvattajille ja muulle henkilöstölle tietoa suomi toisena kielenä –opetuksesta, lasten kaksi- ja monikielisestä kehityksestä sekä suomen kielen ominaispiirteistä sitä opettelevan lapsen näkökulmasta. Suunnitelma tarjoaa eväitä käytännön toteutukseen ja yhteistyöhön eri kulttuuritaustaisten perheiden kanssa. Yhtenäisillä toimintatavoilla tuetaan vieraskielisten lasten oikeutta oppia suomea sekä heidän kehittymistään osallistuviksi ja tasapainoisiksi paikallisen yhteisön ja yhteiskunnan jäseniksi. Kaikilla tulee olla tasavertaiset mahdollisuudet koko elämän kestäväälle kasvun- ja opintielle.

Inarin kunnan rikkautena voidaan pitää kulttuurisesti moninaista varhaiskasvatusta. Siinä kaikille lapsille tarjotaan mahdollisuus tutustua paikalliseen saamelaiskulttuuriin. Varhaiskasvatuksessa hoidossa olevaa lasta kohdellaan tasa-arvoisesti, kunnioitetaan ja yhdenvertaisesti sekä syrjimättömästi kaikissa tilanteissa. Pedagogisen toiminnan suunnittelun lähtökohdانا on lapsilähtöisyys. Lapsista ja heidän perheistään nousevat tarpeet ohjaa ryhmän varhaiskasvatussuunnitelmia. Perheiden moninaisuutta huomioidaan ryhmän toiminnassa esimerkiksi tuomalla toimintaan mukaan perheiden kulttuurisia elementtejä, kuten lauluja, leikkejä, tarinoita tai kuvia.

Inarin kunnan varhaiskasvatuksessa lasten tuen järjestäminen perustuu varhaiseen vahvuusperustaiseen tukeen, johon kuuluvat monet erityispedagogiset tukimuodot, laadukas pedagogiikka sekä ratkaisukeskeisyys. Lähtökohtaisesti lapsen saama tuki tarjotaan lapsen omassa ryhmässä lapsen kieli- ja kulttuuritausta huomioiden. Tuki varhaiskasvatuksessa järjestetään kolmitasoisen tuen mallin mukaisesti yleisenä, tehostettuna ja erityisenä tukena inklusiivisten periaatteiden mukaisesti. Varhainen vahvuusperustainen tuki jokaiselle lapselle näkyy varhaiskasvatustoiminnassa lasten osaamisen tunnistamisena, vahvuuksien sanoittamisena ja onnistumisen kokemusten mahdollistamisena.

5.1.2 Esi- ja perusopetus

Inarin kunnassa esiopetusta järjestetään Inarin, Ivalon ja Sevettijärven koulussa sekä Saariselän päiväkodissa. Perusopetuslain edellyttämää perusopetusta annetaan Inarin, Ivalon ja Sevettijärven kouluissa. Koulujen opetuskieli on suomi, mutta opetuskielinä voidaan käyttää myös inarin-, koltan- tai pohjoissaamea. Inarissa ei ole omaa opetussuunnitelmaa ulkomaalaisille maahanmuuttajille, mutta perusopetuksessa toimitaan yksilöllisesti tukemalla kielen- ja muuta opiskelua tukiopetuksen ja erityisopetuksen keinoin. Opetussuunnitelmassa huomioidaan myös ulkomaalaiset oppilaat.

5.1.3 Perusopetukseen valmistava opetus

Ivalon koulussa järjestetään valmistavaa opetusta tarveperusteisesti ja jopa yksilöllisesti. Valmistavaa opetusta järjestetään kaikille niille esi- ja perusopetusikäisille maahanmuuttotaustaisille lapsille ja nuorille, joilla ei ole vielä tarvittavia kielellisiä valmiuksia esi- tai perusopetuksessa opiskeluun. Opetukseen voivat osallistua äskettäin maahan muuttaneet tai Suomessa syntyneet maahanmuuttotaustaiset lapset ja nuoret. Opetuksessa noudatetaan Opetushallituksen antamia [ohjeita](#). Esiopetusikäisen oppilaan valmistava opetus voidaan järjestää

myös muun esiopetusryhmän mukana. Luokilla 1–9 suomea toisena kielenä opiskelevat oppilaat opiskelevat S2-kieltä valmistavassa opetuksessa. He osallistuvat luokkatason mukaisesti taito- ja taideaineiden tunneille. Jokaiselle oppilaalle laaditaan yksilöllinen opinto-ohjelma.

5.2 Nuorten palvelut

5.2.1 Lukiokoulutus

Ivalon lukiossa opiskellaan nuorille tarkoitettuja lukio-opintoja päiväopintoina. Lukiokoulutus tuottaa opiskelijalle laaja-alaisen yleissivistyksen ja antaa valmiudet aloittaa opiskelu yliopistossa, ammattikorkeakoulussa ja lukion oppimäärään perustuvassa ammatillisessa koulutuksessa. Ivalon lukion opetuskieli on suomi. Opiskelu edellyttää riittävän hyvää suomen kielen taitoa. Lukio-opintojen päätteeksi suoritetaan valtakunnallinen ylioppilastutkinto. Lukioon voivat hakea perusopetuksen oppimäärän tai vastaavan aiemman oppimäärän suorittaneet. Nuorille tarkoitettuun lukiokoulutukseen haetaan sähköisen yhteishakujärjestelmän (opintopolku.fi) kautta. Ivalon lukion pääsyvaatimuksena on lukuaineiden keskiarvoraja 7,0. Lukio-opinnoissa edetään yksilöllisesti ja opinnot kestävät keskimäärin kolme vuotta. Lukio-opintojen aikana vieraskielisille tarjotaan suomi toisena kielenä -opintoja.

5.2.2 Ammatillinen koulutus Saamelaisalueen koulutuskeskuksessa

Saamelaisalueen koulutuskeskus järjestää monialaista ammatillista koulutusta sekä nuorille että aikuisille. Mikäli opiskelijaksi hakevan äidinkieli on muu kuin koulutuksen opetuskieli, hänet kutsutaan kielikokeeseen. Hakija ei voi tulla valituksi koulutukseen, jos hänellä ei ole riittävää koulutuksen opetuskielen mukaista suullista ja kirjallista taitoa. Hakija saa lisätietoa kielikokeesta ja sen toteuttamisesta sekä tiedon kielikokeen tuloksesta sähköpostitse. Kielikoetta ei vaadita, mikäli hakija on saanut suomalaisesta peruskoulusta päättötodistuksen, mutta oppilaitos voi tarvittaessa arvioida hakijan kielelliset edellytykset suorittaa koulutus.

5.2.3 Nuorisotyö

Nuorisotyö tukee inarilaisen lapsen ja nuoren hyvinvointia. Nuorisotyö kohtaa lapsia ja nuoria heidän vapaa-aikanaan tarjoamalla nuorisotilat Ivalossa Stönöllä ja Inarissa Vintillä, kerhotoimintaa, leirejä, sekä retkiä ja tapahtumia. Toiminnassa huomioidaan perheet, joiden kanssa tehdään aktiivista yhteistyötä. Kohtaamisia lasten ja nuorten kanssa tapahtuu myös koulupäivän aikana. Kouluissa työskentelee koulunuorisotyöntekijä, joka järjestää muun muassa välituntitoimintaa, ryhmäytyksiä ja teemaoppitunteja. Koulunuorisotyöntekijä on kiireetön aikuinen kouluarjessa, joka tuo työssään esille kunnan tarjoamaa nuorisotyötä sekä vapaa-ajanviettomahdollisuuksia. Nuorisotyön kohderyhmässä pääpaino 10–18-vuotiaissa nuorissa. Nuorisotyötä ohjaa laki. Työn taustalla vaikuttavat vahvasti arvot: yhteisöllisyys, tasa-arvo, yhdenvertaisuus, osallistaminen, nuorten kuuleminen ja päihteettömyys.

Nuorisopalvelujen toiminta on kaikille nuorille suunnattua riippumatta nuoren taustasta. Nuorisotaloilla on tärkeä rooli paikkana, jossa maahanmuuttajataustaiset nuoret pääsevät tutustumaan toisiin nuoriin ja luomaan suhteita vapaassa, ohjatussa ja turvallisessa ympäristössä. Tilat mahdollistavat vuorovaikutteisia kokemuksia yhteisöön kuulumisesta. Nuorten kotoutumista

edistetään hyödyntämällä nuorisotyössä toimiviksi todettuja osallistumisen malleja. Samalla tuetaan maahanmuuttajien oman identiteetin ja kulttuurin vaalimista. Nuorisotyön tavoitteena on löytää kaikille mielekästä tekemistä. Yhteistyötä tehdään laajasti muiden kunnan toimijoiden (varhaiskasvatus, perusopetus, toisen asteen koulutus, kansalaisopisto ja kirjasto) sekä yhdistysten, seurakuntien ja alueen yritysten kanssa. Työtä tehdään yksilö- ja ryhmätasolla. Inarin kunnassa toimii myös nuorisovaltuusto, joka nostaa esille ja ajaa nuorten asioita paikallisella tasolla.

5.2.4 Etsivä nuorisotyö

Inarin kunnan alueella pysyväisluontoisesti oleskelevat 16–29-vuotiaat maahanmuuttajanuoret ovat etsivän nuorisotyön piirissä aivan samoin kuin muutkin saman ikäryhmän inarilaiset nuoret. Etsivä nuorisotyö tarjoaa palveluita inarilaisille nuorille heidän taustastaan riippumatta. Etsivää nuorisotyötä tarjotaan Inarin kunnassa ensisijaisesti suomen kielellä, tarvittaessa myös englanniksi. Etsivä nuorisotyö voi olla nuoren apuna ja tukena esimerkiksi työllistymiseen, kouluun, toimeentuloon, terveydenhoitoon ja kuntoutukseen liittyvissä asioissa, muussa viranomaisasioinnissa ja asunnon etsimisessä. Etsivä nuorisotyö on luonteeltaan palveluohjausta oikea-aikaiseen palveluun, mutta myös rinnalla kulkemista ja pitkäaikaista luotettavan aikuisen tukea. Etsivä nuorisotyö on aina nuorelle vapaaehtoista ja maksutonta.

Inarin kunnan etsivä nuorisotyö tekee laaja-alaisesti moniammatillista yhteistyötä Ylä-Lapin eri toimijoiden kanssa ja tuntee hyvin paikallisen palveluverkoston. Etsivää nuorisotyötä toteutetaan pääasiassa yksilövalmennuksena. Etsivän nuorisotyöntekijän toimisto sijaitsee kunnan keskustaaajamassa Ivalossa, mutta etsivän työ on liikkuvaa ja etsivä voi tavata asiakkaita missä päin Inarin kuntaa tahansa.

5.2.5 Nuorten työpajatoiminta

Nuorten työpajatoiminta on tarkoitettu 17–29-vuotiaille koulutuksen ja/tai työelämän ulkopuolella oleville nuorille inarilaisille. Työpajalla toteutetaan monipuolisesti erilaisia media-alan työtehtäviä kuva-, video- ja äänituotannoissa. Nuorten työpajatoimintaan voi ohjautua esimerkiksi etsivän nuorisotyön, oppilaitosten tai työvoimaviranomaisen kautta. Nuori voi olla myös suoraan yhteydessä soittamalla, viesteillä, sähköpostilla tai WhatsAppin kautta. Pajalle saa tulla myös ilman erillistä ilmoitusta, työntekijät ovat paikalla pääsääntöisesti arkena klo 9–15. Nuorten työpaja toimii Monitoimitalo Kuulaassa, osoitteessa Rantatie 10 B, Ivalo. Nuorten työpajatoiminnassa jokaiselle nuorelle räätälöidään oma viikko-ohjelma työkokeilun, palkkatuetun työn tai kuntouttavan työtoiminnan kautta. Pajatyöskentely perustuu aina sopimukseen ja on tavoitteellista sekä vapaaehtoista, tähdäten nuorten koulutus- ja työmarkkina-aseman vahvistamiseen. Työpajatoiminnassa on kolme kokonaisuutta: starttipaja, viestintäpaja sekä seinätön työpaja.

Starttipajan tavoitteena on nuorten arjenhallinnan tukeminen, voimavarojen löytäminen, omien vahvuuksien tunnistaminen sekä lopulta oman jatkopolun hahmottaminen yhdessä ohjaajan kanssa. Starttipajalla toiminta vaihtelee ryhmän kanssa toteutettavista toiminnallisista aktiviteeteista yksilömuotoiseen vahvuus- ja voimavaratyöskentelyyn. Pajalla nuoret osallistuvat myös itse toiminnan sisällön suunnitteluun ja aktiviteetit voivat toteutua niin pajalla kuin sen ulkopuolellakin. Tutustumiskäynnit oppilaitoksiin ja työpaikoille sekä retket lähiluontoon ovat

tyypillistä starttipajatoimintaa, joilla vahvistetaan nuorten sosiaalisia taitoja sekä psyykkistä toimintakykyä.

Viestintäpaja on mediapainotteinen nuorten työpaja, jossa toteutetaan monipuolisesti erilaisia media-alan työtehtäviä. Työtehtäviä tehdään pajatilojen lisäksi työkeikoilla ympäri kuntaa. Viestintäpajan tarkoituksena on kehittää nuoren työelämätaitoja sekä ammatillista osaamista. Työpajan perustehtäviin kuuluu nuorten toimintakyvyn sekä koulutus- ja työelämävalmiuksien parantaminen. Toiminnalla pyritään löytämään nuoren voimavaroja, vahvistamaan hänen itsetuntoaan ja löytämään hänelle suunta elämässä.

Seinätön työpaja on työpaikoilla paikallisissa yrityksissä tapahtuvaa oppimista. Seinättömään työpajaan voi ohjautua jatkossa esimerkiksi starttivalmennuksen jälkeen, kun ajatukset omasta tulevaisuudesta ovat alkaneet kirkastua. Kiinnostavalta tuntuvaa työtä voi lähteä tuetusti kokeilemaan seinättömän työpajan kautta, jolloin kynnyks palkkatyön tai koulutuksen hakemiseen madaltuu.

5.3 Kaikille ikäryhmille yhteisiä palveluja

5.3.1 Yritys- ja kehittämispalvelut

Yritys- ja kehittämispalvelut tarjoaa kaikille inarilaisille, myös maahanmuuttajille, apua ja tukea yritystoiminnan käynnistämiseen ja sen kehittämiseen. Maksutonta tukea tarjotaan yrityksen elinkaaren eri vaiheissa. Maahanmuuttajataustaisten inarilaisten osallisuutta, verkostoitumista ja yhteisöllisyyttä mahdollistetaan yhteistyössä alueen yrittäjien kanssa.

Yritys- ja kehittämispalvelut toteuttaa erilaisia hyvinvointia ja työllisyyttä edistäviä kehittämishankkeita, joilla on myös merkittävä rooli kotoutumisen tavoitteiden toteuttamisessa. Osana Sujuvasti arktiseen elämään -hanketta (2019–2021) luotiin työperäisen maahanmuuttajan palvelupolku, joka on maahanmuuttajan tarpeiden pohjalta rakennettu visio sujuvista asettautumisen palveluista. Palvelupolulla kuvataan ne pakolliset toiminnot ja askeleet, joita työperäinen maahanmuuttaja tulee kohtaamaan muuttaessaan Inariin. Palvelupolku on englannin kielellä ja se toimii paitsi maahanmuuttajien, myös heitä ohjaavien ja heidän kanssaan yhteistyötä tekevien tahojen apuna. Palvelupolku löytyy Inarin kunnan englanninkielisiltä verkkosivuilta: [Maahanmuuttajan palvelupolku](#).

5.3.2 Kansalaisopisto

Inarin kansalaisopiston tehtävänä on toteuttaa asukkaiden tarpeisiin perustuvaa, kaikkien saatavilla olevaa yleissivistävää koulutusta, joka antaa tilaisuuden itsensä omaehtoiseen kehittämiseen, elinikäiseen oppimiseen, opiskelutaitojen ja kansalaisvalmiuksien kehittämiseen sekä tukee fyysistä, psyykkistä ja sosiaalista hyvinvointia. Kansalaisopiston kursseille ovat tervetulleita kaikki kunnan asukkaat. Opiston kieliohjelmaan sisältyy suomen kielen kursseja sekä vasta-alkajille että kieltä jo osaaville ulkomaalaisille.

5.3.3 Kirjasto

Inarin kunnassa on hyvät mahdollisuudet käyttää kirjastoa, sillä Ivalossa on pääkirjasto, Inarin kirkonkylässä saamelaiskirjasto ja näiden lisäksi kirjastoauto kiertää useilla kylillä. Kirjastojen aukioloajat löytyvät kunnan verkkosivuilta: [Inarin kunnankirjasto](#). Kirjasto on verkostoitunut osaksi Lapin kirjastoverkkoa ja on aktiivinen kumppani eri toimijoiden kanssa kunnan sisällä. Asiakaslähtöisillä, laadukkailla ja kuntalaisten tarpeita vastaavilla kirjastopalveluilla edistetään kuntalaisten hyvinvointia ja ennaltaehkäistään tiedollista ja muuta syrjäytymistä.

Kirjojen lainaamisen lisäksi kirjastoissa voi lukea sanoma- ja aikakauslehtiä ilmaiseksi. Asiakkaat voivat käyttää omiin tarkoituksiinsa tietokonetta, tulostaa, skannata ja kopioida. Ivalon kirjastossa on mahdollisuus soittaa hiljaista pianoa. Kirjaston henkilökunta antaa neuvoja, opastusta ja apua. Omatoimikirjasto on käytettävissä, kun henkilökunta ei ole paikalla. Kirjastoon pääsee jokainen, jolla on kirjastokortti ja tunnusluku. Käyttöoikeus on aina henkilökohtainen, ja palvelu on kaikille ilmainen. Kirjastossa järjestetään tapahtumia, koulutuksia ja näyttelyitä. Kirjasto voi toimia mukavana oleskelupaikkana tai etätyöpisteenä.

5.3.4 Kulttuuritoimi

Kulttuuritoiminnan keskeinen toiminta-ajatus on taata monipuolinen, mahdollisimman saavutettava kulttuuritarjonta kaikenikäisille kuntalaisille yleisen hyvinvoinnin ja viihtyvyyden lisäämiseksi. Tavoitteena on edistää kulttuurin ja taiteen yhdenvertaista saatavuutta ja monipuolista käyttöä. Kulttuuripalvelut pyrkii innovatiivisesti tukemaan inarilaisia kulttuurialan harrastajia ja ammattilaisia ostamalla heiltä kulttuuripalveluita ostopalveluina.

Inarin kunnan kulttuuritoimi tekee aktiivista yhteistyötä eri kulttuuritoimijoiden sekä tarvittaessa kolmannen ja neljännen sektorin toimijoiden kanssa. Palveluiden järjestämisen motivaationa toimii ajatus ”kulttuuri kuuluu kaikille” sekä ”kulttuuripalvelut lisäävät yhteisöllisyyttä ja asukkaiden hyvinvointia”. Kulttuurillinen monimuotoisuus on voimavara, jota halutaan vaalia.

5.3.5 Liikuntapalvelut

Liikunnan tiedetään olevan yksi tärkeimmistä yksilötason toimintakyvyn ja hyvinvoinnin ylläpitäjistä. Inarin kunnan vapaa-aikatoimi järjestää monipuolisesti liikuntapalveluita eri ikäisille huomioiden myös erityisryhmät. Monipuolisia liikkumis- ja harrastusmahdollisuuksia järjestävät kunnan alueella myös kolmannen sektorin toimijat, jotka tarjoavat laajasti liikuntaharrastamisen mahdollisuuksia erityisesti lapsille ja nuorille. Inarin kunta ja kolmannen sektorin toimijat tekevät aktiivista yhteistyötä ja kunta tukee vuosittain paikallisia yhdistyksiä muun muassa avustusten muodossa. Liikuntapalveluiden järjestämistä ohjaa liikuntalaki. Työn taustalla vahvasti vaikuttavia arvoja ovat: fyysisen toimintakyvyn ylläpitäminen, eri väestöryhmien mahdollisuudet liikkua ja harrastaa liikuntaa, sekä tasa-arvo ja yhdenvertaisuus.

Liikuntapalvelujen toiminta on avointa kaikille kuntalaisille ja kunnassa vierailijoille riippumatta taustasta. Liikuntatoimintaan osallistuminen lisää mahdollisuuksia tutustua muihin kuntalaisiin ja tunnetta kuulua yhteisöön, sekä löytää mielekästä tekemistä arkeen. Liikuntapalveluiden järjestämä toiminta on edullista matalankynnyksen toimintaa.

5.3.6 Osallisuuskeskus ja yhdistystoiminta

Osallisuuskeskus on kuntalaisten kohtaamis- ja tapahtumapaikka, joka sijaitsee Monitoimitalo Kuulaassa, osoitteessa Rantatie 10 B, Ivalo. Osallisuuskeskuksessa voi tavata muita ihmisiä, lukea lehtiä, kahvitella tai käyttää langatonta internet-yhteyttä. Osallisuuskeskuksessa on yleisessä käytössä oleva tietokone, jota voi käyttää omien asioiden hoitamiseen. Arkipäivisin osallisuuskeskuksessa jaetaan hävikkiruokaa ja paikalla on työntekijä, joka voi avustaa tietokoneen käytössä.

Inarin kunnan alueella toimii runsaasti aktiivisia järjestöjä, yhdistyksiä ja seuroja, jotka järjestävät säännöllistä toimintaa. Yhdistystoiminta tarjoaa paitsi harrastusmahdollisuuksia, myös mahdollisuuksia päästä vaikuttamaan itselle tärkeisiin asioihin ja osalliseksi itselle merkitykselliseen toimintaan vapaaehtoistyön kautta. Suurin osa Inarissa toimivista aktiivisista yhdistyksistä on vienyt tietonsa [Lähellä.fi-verkkopalveluun](#) ja ilmoittaa palvelussa tapahtumistaan. Monilla on myös omat verkkosivut tai/ja sosiaalisen median kanavat, joiden kautta saa parhaiten tietoa yhdistysten ajankohtaisista asioista.

5.4 Sosiaali- ja terveystoiminta

5.4.1 Lapin hyvinvointialue sosiaali- ja terveystoiminnan järjestäjänä

Lapin hyvinvointialue (Lapha) järjestää julkiset sosiaali- ja terveystoiminta Inarin kunnan alueella. Sosiaali- ja terveydenhuollon lähtökohtana on, että jokaisella asiakkaalla ja potilaalla on oikeus saada tarvitsemaansa palvelua ja hyvää hoitoa. Ihmisoikeuslähtöisyys antaa suunnan sosiaali- ja terveydenhuollon eettisille normistoille ja ohjeille. Kunnat ja hyvinvointialue toimivat yhteistyössä hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseksi. Yksityiset toimijat, järjestöt ja yhdistykset täydentävät julkisia palveluita.

Maahanmuuttajille järjestetään tarpeen mukaan terveydenhuoltopalveluita. Näissä palveluissa kotoutumiseen ja maahanmuuttajien erityiskysymyksiin perehtyneet asiantuntijat tekevät moniammatillista yhteistyötä. Palveluihin hakeudutaan sosiaali- ja terveyskeskuksen kautta. Kunnassa asuvilla kotoutumislain määrittelemillä maahanmuuttajilla on oikeus saada sosiaali- ja terveystoiminnan palveluja samoin perustein kuin muillakin kunnan asukkailla. Palvelujen hinnat ovat oleskeluluvan saaneille maahanmuuttajille samoja kuin kaikille suomalaisille. Jos asiakkaalla ei ole kotikuntaa Suomessa, peritään terveydenhuollon palvelusta aiheutuvien kustannusten suuruinen maksu. Maahanmuuttajilla on oikeus saada tulkkausapua vastaanotolla.

5.4.2 Inarin perhekeskus

Perhekeskuksella tarkoitetaan palveluverkostoa, joka on lapsille ja perheille suunnattujen palveluiden kokonaisuus. Inarin perhekeskus kokoaa paikalliset ja alueelliset perheiden palvelut helposti kaikkien saataville. Se tukee ja edistää lasten ja nuorten kasvua, kehitystä ja hyvää arkea sekä koko perheen terveyttä ja hyvinvointia. Perhekeskus tarjoaa tietoa, ohjausta sekä mahdollistaa varhaista tukea eri elämäntilanteisiin ja ikävaiheisiin. Inarin perhekeskusta koordinoi Lapin hyvinvointialue ja siinä on mukana toimijoita Inarin kunnasta sekä alueella toimivista

järjestöistä ja seurakunnista. Lisätietoa Inarin perhekeskuksesta löytyy perhekeskuksen verkkosivuilta: [Inarin perhekeskus](#).

Sähköinen perhekeskus eli DigiFinlandin [Omaperhe](#) on kansallinen verkkopalvelu, joka kokoaa perheille tarkoitettua tietoa, tuen ja palvelut yhteen paikkaan verkossa. Omaperhe auttaa löytämään kaikille perheille elämäntilanteeseen sopivaa apua ja sieltä löytyy myös runsaasti erilaisia omahoito-ohjelmia. Lisäksi palvelu ohjaa älykkäästi oman hyvinvointialueen palveluihin.

5.5 Tulkkaus- ja käännöspalvelut

Suomea taitamattomalle maahanmuuttajalle järjestetään tarvittaessa lain edellyttämät tulkkauspalvelut. Hyvät ja asianmukaiset tulkkaus- ja käännöspalvelut mahdollistavat tasavertaisen asioimisen viranomaisten kanssa. Nämä palvelut takaavat sekä asiakkaan että työntekijän oikeusturvan ja ovat edellytyksenä suomalaiseen yhteiskuntaan kotoutumisessa. Inarin kunnassa on saatavilla pääasiassa etätulkkauspalveluita. Etätulkkaus voi tapahtua joko videovälitteisesti tai puhelimitse. Lisäksi käytössä ovat ilmoitustulkkaukset, millä tarkoitetaan lyhyitä tekstin käännöksiä tulkattavalle, esimerkiksi tietoa ajanvarauksesta tai ennakko-ohjeita tapaamiselle.

6 Kotoutumisen edistämisen kehittäminen ja seuranta

Kunnilla on kokonaisvastuu maahanmuuttajien kotoutumisesta. Kotoutumisen edistäminen on kuitenkin tiivistä yhteistyötä eri viranomaisten välillä. Paikallisella tasolla toimintojen edistämisestä ovat vastuussa kunta, hyvinvointialue ja työvoimaviranomainen. Kunnan on kehitettävä kotoutumisen edistämistä monialaisena yhteistyönä ja huomioitava suunnittelussa kotoutumisen edistämisen valtakunnalliset tavoitteet sekä työllisyyden edistämisen valtakunnalliset tavoitteet kotoutuja-asiakkaiden osalta.

KEHA-keskuksen ylläpitämä Kumppanuusalue ja kotoutuminen.fi-verkkosivusto sekä elinvoimakeskuksen ylläpitämä kotoutumisentukena.fi muodostavat yhdessä kattavan kotoutumiseen, maahanmuuttoon ja mahdollisten pakolaisten vastaanottoon keskittyneen verkkopalvelukokonaisuuden. Palveluista löytyy monipuolisesti tietoa ja materiaalia kotoutumiseen liittyen sekä ammattilaisille että asiakkaille.

Inarin kunnan kotoutumisohjelma on hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseen liittyvä erillisohjelma, joka kuvaa kotoutumista edistäviä palveluita kunnassa. Kotoutumisohjelman sisältöä tarkastellaan vähintään valtuustokausittain. Kotoutumisen edistämisen toimenpideohjelma, eli kotoutumisen edistämiseen liittyvät tavoitteet ja toimenpiteet sekä niiden vastuutahot, on kirjattu laajaan hyvinvointi- ja turvallisuussuunnitelmaan, jonka toteutumista tarkastellaan vuosittain. Kotoutumisen edistämisen toimenpideohjelman yhdistäminen laajaan hyvinvointi- ja turvallisuussuunnitelmaan turvaa sen, että kotoutumista tukevat tavoitteet ja toimenpiteet tulevat osaksi poikkihallinnollista yhteistyötä kunnan talouden ja toiminnan vuosikellon mukaisesti. Toimenpideohjelma on myös tämän ohjelman liitteenä.

Liite 1. Kotoutumisen edistämisen toimenpideohjelma

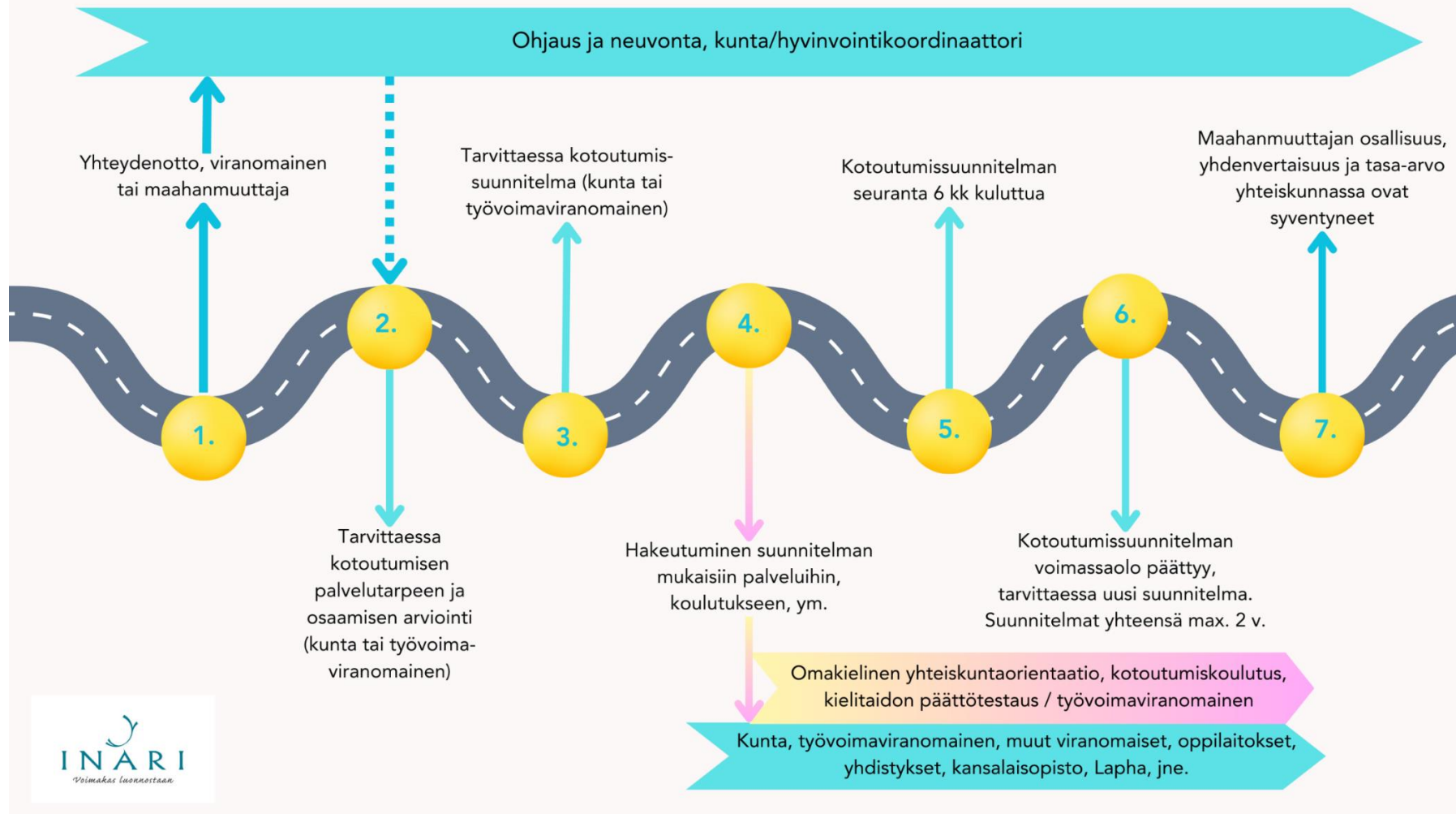
Suunnitelma

pp.kk.2026

Dnro: 314/00.04.00/2024

Tavoite	Toimenpide	Mittari	Päävastuu ja yhteistyötahot
Maahanmuuttajat löytävät kunnan palvelut	<p>Maahanmuuttajan palvelupolku on kuvattu kunnan verkkosivuille ja sitä pidetään ajan tasalla</p> <p>Palvelupolusta ja kotoutumispalveluista tiedotetaan säännöllisesti 2 x vuodessa (julkisesti ja työnantajille)</p> <p>Englanninkieliset verkkosivut pidetään ajan tasalla</p> <p>Maahanmuuttajien verkostoitumista tuetaan järjestämällä muuttajailtoja, jotka toteutetaan suomen- ja englannin kielellä</p> <p>Kuntamarkkinointiesite on saatavilla myös englanniksi</p> <p>Viranomaisilla on tieto kotoutumisen edistämisen palveluista</p>	<p>Kyllä/ei</p> <p>Kyllä/ei</p> <p>Kyllä/ei Verkkosivuilta tuleva palaute</p> <p>Kyllä/ei</p> <p>Kyllä/ei</p>	<p>Hallinto-osasto, yritys- ja kehittämisspalvelut</p> <p>Kaikki toimialat</p> <p>Yritys- ja kehittämisspalvelut, yhteistyössä muut toimialat</p> <p>Yritys- ja kehittämisspalvelut</p> <p>Hallinto-osasto</p>
Maahanmuuttajilla on muiden kuntalaisten kanssa yhtäläiset mahdollisuudet osallistua kunnan toiminnan suunnitteluun	<p>Vaaleista tiedotetaan ja kuntalaiskyselyt toteutetaan myös englannin kielellä</p> <p>Kannanotto- ja palauteväylien kautta on mahdollista jättää palautetta englannin kielellä</p>	<p>Kyllä/ei</p> <p>Kyllä/ei</p> <p>Kyllä/ei</p>	<p>Hallinto-osasto</p> <p>Kaikki toimialat</p>
Maahanmuuttajat tuntevat suomalaisen ja inarilaisen kulttuurin	<p>Järjestetään kieli- ja kulttuurikahvilatoimintaa yhteistyössä eri toimijoiden kanssa</p> <p>Kunnan englanninkielisille verkkosivuille lisätään tietoa saamen kielistä ja kulttuurista</p> <p>Kouluissa ja varhaiskasvatuksessa tuetaan kotoutumista integroimalla maahanmuuttajat osaksi ryhmiä</p>	<p>Toteutuneet kieli- ja kulttuurikahvilat</p> <p>Kyllä/ei</p>	<p>Hallinto-osasto yhteistyössä sivistysosaston kanssa</p> <p>Varhaiskasvatus, koulut</p>
Maahanmuuttajien työllistymismahdollisuuksien tukeminen	<p>Kehitetään vaihtoehtoisia mahdollisuuksia suomen kielen opetuksen järjestämiseen</p> <p>Yritysneuvontaa tarjotaan myös englannin kielellä</p>	<p>Kyllä/ei</p> <p>Kyllä/ei</p>	<p>Kansalaisopisto</p> <p>Yritys- ja kehittämisspalvelut</p>

MAAHANMUUTTAJAN PALVELUPOLKU

MAAHANMUUTTAJAN PALVELUPOLKU

1. Mikäli viranomaisella on tieto maahanmuuttajasta, jolla voi olla kotoutumispalvelujen tarve, tulee hänen ohjata henkilö palvelujen piiriin tai henkilön suostumuksella ottaa yhteyttä kunnan kotoutumispalveluista vastaavaan viranomaiseen. Maahanmuuttaja voi myös ottaa itse yhteyttä kuntaan. Inarin kunnassa yhteyttä otetaan hyvinvointikoordinaattoriin. Hyvinvointikoordinaattori antaa ohjausta ja neuvontaa kotoutumiseen liittyvissä asioissa kaikille maahanmuuttajille.
2. Kunta vastaa kotoutumisen palvelutarpeen ja osaamisen arvioinnin laatimisesta työvoiman ulkopuolella olevalle maahanmuuttajalle, jonka ensimmäisestä oleskeluluvan tai oleskelukortin myöntämisestä tai oleskeluoikeuden rekisteröimisestä on kulunut enintään kolme vuotta. Inarin kunnassa arvioinnin tekemisestä vastaa hyvinvointikoordinaattori. Arviointiin voidaan kutsua tarvittaessa hyvinvointialueen edustaja. *Työnhakijoiden osalta arvioinnin tekemisestä vastaa työvoimaviranomainen.*
3. Kotoutumissuunnitelma laaditaan viipymättä arvioinnin jälkeen, *mikäli suunnitelmalle todetaan tarve.* Suunnitelmassa määritellään maahanmuuttajan tarpeiden ja toiveiden mukaiset tavoitteet sekä suunnitelman ajalle että pidemmälle aikavälille. Maahanmuuttaja on ohjattava suunniteltujen palvelujen piiriin. Inarin kunnassa kotoutumissuunnitelman tekemisestä vastaa hyvinvointikoordinaattori. *Työnhakijana olevien maahanmuuttajien osalta suunnitelman tekemisestä vastaa työvoimaviranomainen.*
4. Maahanmuuttajalla on velvollisuus osallistua kotoutumissuunnitelmassa hänelle yksilöllisesti suunniteltuihin palveluihin. Tämä voi olla koulutusta, yhdistystoimintaa, työllisyyspalveluja tai sosiaali- ja terveystoimintaa. Kotoutumiskoulutus ja siihen liittyvä kielitaidon päättöttestaus ovat osa yli 18-vuotiaan maahanmuuttajan suunnitelmaa. Lisäksi äidinkiellä tai muulla kotoutuja-asiakkaan hyvin ymmärtämällä kielellä toteutettu yhteiskuntaorientaatio kuuluu kaikille täysi-ikäisille.
5. Kunnalla on velvollisuus seurata kotoutumissuunnitelman toteutumista vähintään 6 kk:n välein tai aikaisemmin, mikäli kotoutuja-asiakkaan elämäntilanteessa tai palvelutarpeessa tapahtuu merkittäviä muutoksia. Kotoutuja-asiakas voi ottaa itse yhteyttä kuntaan ja tehdä aloitteen suunnitelman päivittämiseksi.
6. Kotoutumissuunnitelman kesto määräytyy yksilöllisesti. Ensimmäinen suunnitelma voidaan tehdä korkeintaan vuodeksi. Suunnitelmien yhteenlaskettu kokonaiskesto voi olla korkeintaan kaksi vuotta, mutta perustelluista syistä enimmäiskesto voidaan jatkaa.
7. Tavoitteena on, että kotoutumissuunnitelmaan sisältyviin palveluihin osallistumisen myötä maahanmuuttaja kotoutuu suomalaiseen yhteiskuntaan ja Inariin, verkostoituu, sekä löytää mielekäästä tekemistä ja osallistumisen mahdollisuuksia. Tavoitteena on kielitaidon sekä opiskelu- tai työllistymismahdollisuuksien koheneminen.